

DISSERTATIONIS ACADEMICÆ

*Vitam & Merita M. ISAACI B.
ROTHOVII,*

Episcopi q. Aboënsis,

Exposituræ,

Particulam XII:mam

Consensu Facult. Philos. in Acad. Ab.

PRÆSIDE

FRANC. MICH. FRANZÉN,

Hist. & Mor. Prof. Reg. & Ord. Acad. Svec. Octodecinviro,

Pro Exercitio

Publicæ disquisitioni subjicit

FREDERICUS ELFGREN,

Stipend. Regius Ostrobothniensis.

In Auditorio Physico die XVI Dec. MDCCCVIII.

Horis a. m. consuetis.

ABOË,

In Officina FRENCKELLIANA.

Thesis I.

Euclidem Megasensem, ad quem Eristicorum, inepte sæpe contendendum, sæcra referri solet auctorem, egregiam tamen non in theoretica tantum, verum in practica etiam philosophia subtilius persequenda, quam a magistro suo Socrate, populari doctore, factum erat, adhibuisse operam, pauca, quæ de eo ab antiquis memorantur, credere faciunt.

Thes. II.

Quod, teste Cicerone (Acad IV 42), posuerat rei moralis fundamentum: id bonum solum esse, quod esset unum & simile & idem & semper: sua haud care veritate & præsentia. Atque ad formale propius quam ad materialia morum principia illud accedere dicas.

Thes. III.

Contrarium de Aristippi, qui & ille Socratis fuerat discipulus, doctrina valet. Quem pro summo bono habuisse τὴν λείαν τῆς σαφούς κινήσιν, testatur Sextus E. (Pyrrh. hyp. 1. 31).

Thes. IV.

Huius vero placito contrariarum videtur præceptum, quod Horatius (Epist. 1. 2.) ab illo se accepisse dicit: ut scilicet sibi res, non se rebus submittere conaretur. Hoc enim potius abstinendo, quod Antisthenes, Aristippo oppositus, præceperat, quam fruendo, fieri posse tibi persuadere.

Thes. V.

Sed constat, illum qui sibi omnia submittere vult, nihil respicere nisi se ipsum, nullam ideoque sequi legem nisi suam prudentiam, nihil obiectivi finibus suis subjectivis præferre.

Thes. VI.

Convenit huic philosophiæ practicæ theoreticum Cyrenaicorum philosophema: In solo sensu doloris aut voluptatis veri esse iudicium, quia sentitur. (Cic. Ac. IV 7.)

Thes. VII.

Maxima igitur est inter doctrinas Aristippi & Helvetii similitudo: qui & in eo conveniunt, quod uterque vita & moribus theoriam suam refellebat.

Thes. VIII.

Nec fere aliter esse potest. Nam quis talibus aurem præbeat assertis, nisi a honestis fiant vitis?

Thes. IX.

Ceterum injuriam faciunt Aristippo, qui illum omnem destruere voluisse rem moralem, contendunt. Nam vitæ docuit non scholæ, neque forte omnes placiti sui consequentias cogitavit. Minime autem turpem commendavit voluptatem, sed decoram, liberalem & honestam.

iniquitatem temporum attenuatis valde atque im-
minutis usos fuisse, Acta, proh dolor! centies testan-
tur,

Ætis, quam ex sequenti Ill. PETRI BRAHE d. 9 Jul. a.
1644 ad *Consist. Acad.* scripta Epistola conitat: *Vij*
kunne Eder gode Herrar och Mån härmedh ej obemålt
låta, det Eder Academiæ Quæstor PEHR Erichsfon GIRS
år nu till afskedh kommen bår hos K. M:t och den Ko-
nungzlige Regeringen, och bekommit dbe Godz af H.
M:t och Cronan, som han nu een lång tidh till Acade-
miens underbållande bår omgådt och påfordrat hafuer,
vilke I effter denne tijdsens lågenheet för gåt ansee
ville; Begåbre om förlåtelse at han emot vår villie så
långe år oppebållen vorden; Vij vele gånna, såsom Vij
till desz stiftningh och fundation hafue orsak varit, al-
tijdh låta oss finnas til desz goda befördran venågne;
Håppas och at I gode Herrar och Mån så undervijse
ungådmen, som desz åbra och vigtighet kråfuer; Be-
fallandes Eder &c,

ROTHOVIUM vero nostrum neque in his Civitati Aca-
demicae procurandis commodis inertem ac otiosum fuis-
se, sed quod suum erat alacriter, ut siveit, & solenter e-
gisse, sequentes ejus Litteræ commendatitiæ, Quæstori
Academice Ab. PETRO GIRS concessæ, ad oculum com-
probant:

Reverendis Denis Præpositis ac Pastoribus, ad
quos præsentium exhibitor divertere contigerit,
Salutem ac Pacem!

Vobis R:di Viri, totique Patriæ constat liquidissi-
me, Serenissimam ac Potentissimam Reginam nostram,
pro suo singulari erga Deum amore ac pietatis ardore,
annuente & mascule promovente Illustrissimorum Regni

tur, querimoniis Professorum inopum & afflictorum
rum

Administratorum & Senatorum choro, Academiam in hac nostra civitate Aboënsi, quæ Magni hujus Ducatus Metropolis est, ante annum circiter erexisse, ac debita cum solennitate ad nos introduxisse. Ad cujus perpetuam conservationem Sua R. M:tas largisimos annuos redditus contulit clementissime. Et porro ne ulla in parte vel ipsi Professores, vel inter Discipulos Stipendiarii Regii, ansam haberent conquerendi, vel officium sibi conceditum segniter & perfuntorie administrandi, ecce peculiari decreto S. R. M:tis denuo sancivit & pie ordinavit, ut non modo certa granaria, sed etiam prædia dotalia & fundi huic sacro usui in perpetuum subicerentur. Cumque in hunc finem Spectabilis Vir PETRUS GIRS, Academia Quæstor solertissimus, una cum comite suo, in Tavastiam sit missus, ut juxta S. R. M:tis decretum prædia & granaria idonea seligantur, notentur, ac tandem diplomate Regio in possessionem Academiae Regiæ transeat æternum; Ideo Vos singulos rogamus, hortamur & monemus, ut in hoc negotio quæ Deo & S. R. M:ti grata sunt, & Academiae Regiæ salutaria, faciatis; quod sit dum quilibet vestrum, pro singulari candore, occasiones & media commodissima aperiat & detegat. In Christo felices valete. Abogiae d. 21 Maji a. 1641.

ISAACUS B. ROTHOVIVS.

Ep. Ab.

Successum optatum habuisse hæcce de dotanda Academia nostra consilia ex supra allatis jam constat. Bona vero sua officia ROTHOVIVM, non solum eligendis & acquiendis fundis idoneis, verum etiam tuendis exigendisque redditibus Academiae gratiosissime concessis,

rum passim referta; quæ vero omnia fusius tractare, hujus non est loci. (*)

Z 2

Con.

ultra obtulisse, docent quæ sequuntur ad Pastores quosdam Diocesanos suæ datæ Litteræ:

*Reverendis Dn. Pastoribus i Öfre och Nedre Sa-
tagundia samt i Åbo Låbn, Salutem precatur!*

Effter som Hennes Kongl. Maj:t vår allernådigste Drottning, och then Högloft Kongl. Regeringen, allernådigst haffuer teckes donera then Kongl. Academie här i Åbo någre godz och gårdar, såsom ock visse och behåldne Kronones Kyrkotijonder, som Academien och thess Betiente åbrligen skole underhållas medh, belågne utbi Åbo och Björneborgs Låbn, som sielssue Specification, och thenne Kongl. Academies Fullmechtige och Råntmästare Vålbetrodde Per Erichsøn Gers Eder uti sielssue bookstafuen wiisandes varder; Hvarföre tillhålles här medh allom, som medh samma Kyrkoberberger intresserade äro, att the giffua thes Fullmechtiga all godb och nöijachtig beskedb, enär han thet fordrar, buru mycket som i thenne åhr alloredo aff Cronones Upbördsmån är intagit, och sedan thet intagne icke i någon måtto förminska eller affoge förr än Quæstor Academiæ, eller thess Fullmechtige, tijt medh tilstådes komme, och thet tillijka Cronans deel uttagandes varder; Gör någon hâremot, vare förplichtad på behörligt sätt till sådant att svara. In Christo singuli & universi valeant! Åbo d. 5 Oct. a. 1644.

ISAACUS ROTHUVIUS

Ab. Ep.

(Autographa & harum, & proxime præcedentium Litterarum, in collectaneis Cel. PORTHAN invenimus.)

*) Cfr. interim quæ de his summatim commentatur Cel.

Confluxit & sperato citius undiquaque, potissimum vero e plurimis Svethiæ Provinciis, numerosa Studiosorum juvenum cohors, ad frequentanda recessus hęc loci instituta exercitia Academica, (*) quæ,

BILMARK in *Hist. Reg. Acad. Ab. P. 2.* p. 28 seqq. multis tamen & emendanda & supplenda, si ex professoris paulo impeditior hic nobis explicanda foret.

- *) Facta in Consistorio Acad. supputatione d. 17 Aug. a. 1640, plures quam XLIV Studiosos nondum adesse comitit, e quibus VIII tantum indigenas s. Fennones fuisse simul obvatum est; ad quos itaque frequentiores alliciendos *Consistorium Eccles.* d. 17 Sept. a. 1641 decrevit, neminem nisi qui Academiam adiret Aboënsē Eleomosynæ Diocesanæ (*Studentpengar*) posthac participem fore. Jam vero d. 9 Sept. ejusdem anni indicat Protocollum Consistorii, *att här var en berättlig och anseentligg numerus Studiosorum*; qui numerus quotidie adeo crevit atque auctus est, ut mense Febr. sequentis anni 1641, Secretarius Provincialis (*Lands-Secreteraren*) JOH. ROSEN-SCHMITT ad Gen. Gub. Ill. Com. P. BRAHE, Holmiæ tum occupatum, scribere potuerit: *Academia väsendet går fort; talet öfver Studenterne är allöredan, som berättas, så när Trybuvrade.* (Servantur hæc litteræ, cum multis aliis pretiosis rerum Fennicarum monumentis, in Villa nobili *Rydboholm*, Ill. *Brabæ* Genti hucusque propria.) Nique a vero abesse videtur hæc computatio, cum testetur Album Academicum sub I. mo Rectoratu, vel a d. 28 Junii 1640 ad d. 31 Maji 1641. Studiosos CCXLIX eidem nomina dedisse. — Eos in certas minores Societates s. *Nationes*, provinciarum ubi nati

quæ, post habitas Professorum Orationes intro-
ductorias

erant qualicunque habita ratione, jam inde ab initiis A-
cademiæ coivisti, quæ singulæ speciali ejusdem Profes-
soris curæ s. *Inspectioni* demandatæ sunt, ex Actis didi-
cimus; qualem & apprime utilem, & ad nostra usque
tempora sapienter servatam Studiose Juventutis distribu-
tionem, *Protocollum Confistorii Acad. d. 22 Nov. 1643*
jam commemorat, significans Inspectorem *Aboënsium* tum
designatum fuisse Doct. ESCHILLUM; (PETRÆUM) *Westro-*
gotborum & Wermlandorum: M. SVENONEM; (VIGE-
LIUM) *Wesomannorum & Dalecarlorum*: M. JOHAN-
NEM; (TESERUM) *Uplandorum, Ostrogotborum & Hel-*
singorum, M. ERICUM; (ACHRELIIUM) *Smolandorum*, M.
MICHAELEM; (WEXIONIUM) *Fennorum Borealem & Au-*
sfraliæ, M. MARTINUM; (STODIUM) *Nericioeum*, M.
SIMONEM; (KEXLERUM) *Alandensium, Nylandorum &*
Botbniensium, M. GEORGIUM (ALANUM) & *Suderman-*
norum, M. NICOLAUM; (NYCOPENSEM.) addita admoni-
tione: *Och skall hvar och een esom offtaft giffua ocht*
opå sine ombetrodde Landzskopers Studiosos, huadh the
hoffue för händes, och huru the sigb i sine studier för-
hålla. — Necessariam vero & prudenter præmeditatam
fuisse hanc de moderandis Civium nostrorum Academicorum
studiis & moribus curam, satis patet ex *Protoc. Con-*
fistorii Acad. d. 22 Febr. ejusdem anni, ubi hæc legun-
tur: *Aldenstundh Senatus förnimmer att Studiofi äro*
mycket (the sijnrige undantogandes) försumlige, och kom-
ma ganska få tillstådes in lektionibus publicis, the öfver
mest alle Professores sigb besvera, vore förthenksuldh
gott, att the kunde hållas till större sijnit in Studiis.
The rutinnan besans rådeligast vara, at Rector M. pub-
lico Programme til en viss dagb convocerar totum

ctorias ^(*) sine mora & coepta, & tam privatim quam publice, inde a mense Octobris primi anni Academici, diligenter continuata sunt.

Quo vero constet quid & quomodo in nova
Aca-

Juventutem Academicam, och tå hålles en alfuarsam inquisition, hvilke såsom försunlige och latbe äro; sådane skole, såsom in Constitutionibus förmåles, tilböriligen straffas. — Thertil medh moste och förordnas visse Inspectores öfver hvart Landskap, hvilke sedban skole tilsee, hvadb the, som then Inspectori ombetrodde äre, hafue för hånder.

- *) Ex decreto Consistorii Acad. d. 24 Oct. lato, Prof. Theol. Prim. D. E. PETRÆUS primam d. 4 Nov. habuit, & post ipsum eas persecuti sunt reliqui Profesores, duo nempe quavis hebdomade, diebus *Mercurii & Saturni*, ne publicis lectionibus impedimento essent. De ritibus vero in solemnibus hisce observatis hęc notata leguntur: När sådane *Introductoria Orationes* hålles, då förordnades 2:ne beskedbelige *Studiofi*, som dagen tillförende medh *Cursoribus* gingo bofs nägve aff the förnämste, och inviteradbe till then *Profesoris Oration*, som dagen therefter introduceras skulle; Och hadbe *Cursores* sina *Kiortlar* på sigb, samt *Sceptra Acad* boro the medh sigb. När *Introducendus* *Profesor* gick in i *Academien*, då musicerades och sjöngs ett *discantz stycke*; Sedban steeb *Profesor* introducendus in *Cathedram*, och prästeradbe *Juramentum*, och thernäst hölt een *Orationem*, som sigb medh hans *Profession* beqvämradbe. *Finita Oratione* musiceradbes igen; sedban gingo alla utb.

Academia prælectum sit, *Primum Prælectionum publicarum Ordinem* s. Indicem, Dom. XVI Trinit. valvis Academiae affixum, Actisque Consistorii insertum, hic integrum apponam:

ÆSCHILLUS PETRÆUS S. S. Theol. Profesfor
Æ Pastor Aboënsis. Æ Acad. p. t. Rector, Genesin, primum Mosis Librum, præleget in Auditorio Superiori hora VIII antemeridiana.

M. SVENO VIGELIUS, S. S. Theol. Prof. Ord.
Epist. D. Pauli ad Romanos enarrabit hora antemerid. IX in auditorio Superiori.

M. JOANNES ELAY Senior (TERSERUS) S. S. Theol. Prof. Ord. Augustanam Confessionem explicabit, & controversias tractabit, in Auditorio Superiori hora pomeridiana III. Idem hora X antemeridiana Grammaticam Hebræam proponet in Auditorio Inferiori.

M. JOHANNES Olai DALEKARLUS, in Reg. Jud. Asfesfor Æ *Juris Prof. Ord.* Leges Svecorum Gothorumque docebit hora II. pomeridiana in Auditorio Juridico. (quod postea Sessionibus Consistorii Acad. adaptatum est.)

M. MICHAEL WEXIONIUS, Polit. Æ Hist. Prof. Ord. juxta Constitutionum Academicarum tenorem *Ethica Aristotelis*, ex *Grotii* ductu, in Auditorio
Minori

Minori hora VIII matutina proponet, & per vices Historiam universalem ex *Sleidano* explicabit.

M. MARTINUS STODIUS, *Lingg. Prof.* Græcam Grammaticam, una cum praxi, proponet in Auditorio Superiori hora I. pomeridiana.

M. SIMON KEXLERUS, *Mathem. Prof.* Arithmeticam hora pomeridiana II. & Astronomiam hora --- (Reliqua defunt.)

M. GEORGIUS ALANUS, *Phys. Prof.* Physicam *Magiri* exponet in Auditorio Superiori hora VII antemeridiana.

M. NICOLAUS NYCOPENSIS, *Lög. & Poës. Prof.* Logicam hora VIII antemeridiana in Auditorio Inferiori, & præcepta Poëtices per exempla ex *Horatio* illustrabit hora III pomeridiana.

M. JOHANNES ELAI *Junior* (TERSERUS) *Eloq. Prof.* Ord. modum conscribendi Orationes præceptis exemplisque monstrabit. Deinde Orationem pro *Archia* resolvat, in Auditorio Inferiori hora pomeridiana IV, & publica Declamationum exercitia moderabitur.

Profesores vero non solum indictis hisce *publicis*, verum etiam plurimis *privatis* vacasse prælectionibus, simulque & disputando, examinando, stilique &

& declamationum varii generis moderandis exercitiis, discipulis suis assidue adstitisse, loquuntur affatim quæ supersunt hujus ætatis & manu exarata, & typis expressa litterarum monumenta; quibus impigris laboribus studiisque effectum est, ut jam tertio ab inaugurata Academia anno (d. 4 *Maji* 1643) Facultas Philosophica solennem instituere posset Promotionem, qua X creandi Philosophiæ Magistri laurea Apollinari condecorati sunt. (°)

A a

Huic

°) Cfr. *Åbo Tidn.* n. 1794 N. 2 & 3. Conceserat S. R. M. Litteris d. 27 *Febr.* 1645 ad Consistorium Acad. misis veniam hujus parandæ Promotionis, adjecta commotione: *att tvertill icke skall tagas någon stoor boop, utban ganska få skickelige och lärde personer.* Huic itaque dicto audiens, famæque recens conditæ Academiæ simul studiosissimus, ROTHOVIVS noster, pro officio quod gesit ProCancellarii, in Consistorio Acad. d. 29 *Apr.* ejusdem anni graviter hortatus est, *att Senatus Academicus för all ting tager i noga betenckiande de tvenne påminnelser, som H. K. M:tz och den Kongl. Regeringens Breff inneboller om Promovendis, tyckandes rådeligast vara, att D:ni Profesores denna gångb promoverade allenast någre få, till 4 eller 6 personer, lärde, skickelige och godbe, att denne första Promotion, på hvilken många see och serdeles efterfråge, må lända Academien till bedber, och icke till något förtal och förkleningb.* — Primam Promotionem habuit Facultas Theologica d. 16 *Maji* 1648, cum supremi in hac Facultate honores Ill:io *Theol. Professore* JOH. TERSERO soli, ad Il:dam *Theol.*

Huic soli Facultati 2 Adjuncti in prima Academia institutione concessi sunt; quibus adjutoribus diu caruit Facultas *Theologica*, diutius *Medica*, caretque hodie *Juridica*; ut nil loquar de Artium cultiorum Magistris, reliquisque Doctoribus secundi Ordinis, qui-

Professionem Upsaliae capesendam jamjam abituro, ex mandato Regio, decernerentur. (Cfr. *Minne öfver Terserus*. Ab. 1795 p. 10 seqq.) Putarat quidem ac nominaverat quoque Consistorium Acad. ROTHOVIVM dignum, qui eadem in Solemnitate Doctoris titulo & honoribus ornaretur; cum vero observaret Acad. Cancellarius Ill. P. BRAHE, cujus arbitrio res delata est: *Att det synes in tet väl rimma sig, sedan en är kommen till den dignitet och blifvit Biskop, utan förmene honom då alloredan nådt så höge honores, att han icke Gradum Doctoris begära eller emottaga skall*, ægre tulit ROTHOVIVS Consistorium de sua Promotione consilia iniisse: *H. Ebt Biskopen säger sig tyckia åth vara, att hans namn bleff nåmbndt medb uti bresuet; sigb och sagt för Dn. Doctore (PETRÆO) att han icke begerar någon Gradum.* (Cfr. *Protoc. Consist.* d. 29 Mart. 1648.) — *Thertil suarades, at Consistoriales haffua thet sielfsue giordt, och allenast förfrågat sigb therom hoos H. Grefl. Nådhe.* — In Facultatis *Juridica* prima Promotione a. 1650 d. Junii peracta, Juris Doctores creati sunt *Polit. Jurisque Prof* M. WEXIONIVS, & *Juris Licent.* JOH. GARTZIUS, (Cfr. *Litt. Regg. ad Ill. Cancell. P. BRAHE* d. 16 Mart. 1650 d hac Promotione datas, & *Protoc. Consist. Acad.* d. 29 Maji 1650.) — Priuo Academiae seculo Facultas *Medica* nullam Promotionem Doctoralem instituit,

quibus Civitas nostra Academica recentioribus æ-
 mum temporibus instructa est.

Neque magnopere mirandum, quod in Lyceo,
 medios inter Martis fragores condito, aliquamdiu
 desiderarentur Instituta varia, rem Academicam &
 adjuvantia & illustrantia, qualia sunt: Bibliotheca
 publica, Theatrum Anatomicum, Hortus Botanicus,
 Laboratorium Chemicum, Specula Astronomica, cum
 apparatu Instrumentorum variorum Physicorum &
 Mathematicorum, &c. cum potius mirari conveniat,
 carere potuisse ærarium publicum redditibus non o-
 mnino exilibus atque contemnendis, quos novæ con-
 stituendæ Academiæ munificentia S. R. M:tis affi-
 gnaverat.

In præcipuis vero Societatis cujusvis Litterariæ
 præfidiis atque adminiculis *Typographiam*, mediocri-
 ter saltem instructam, jure habendam esse, quisque
 harum rerum peritus ultro fatebitur. Et cum de ea
 Academiæ nostro comparanda egregie quondam me-
 ritus sit etiam ROTHOVIVS noster, pauca de primis
 Instituti hujus apud nos initiis attulisse haud a re ali-
 enum erit.

Quæ olim, pauciora certe, a nostratibus con-
 scripta sunt ingenii atque eruditionis Specimina, par-
 tim *Holmiæ Upsaliæ*, &c. partim etiam variis exteris
 in oris, typis excusa in lucem prodierunt constat, cum

ante conditam Academiam, nullam Finlandia nostra Typographiam habuerit; qua itaque deficiente non solum prima Rectorum programmata, reliquaue Studiosæ Juventuti communicanda & publicanda Scripta, verum & varia publicæ disquisitioni submittenda Specimina Academica, a Notario Academiæ manu exarata fuisse novimus. Quænam vero incommoda atque impedimenta exercitiis nostris litterariis hinc quotidie enata sint, facile est ad intelligendum. Juncta itaque opera Patres Ascesforesque Consistorii tam Ecclesiastici (*) quam Academici (***) in id incubuerunt,

*) Cfr. *Litteræ Consist. Eccles. ad Ill. P. BRAHE* d. 4 Nov. 1640 datæ, quas exhibent *Åbo Tidn.* a. 1793 N. 11.

) Primam in Consistorio Acad. de Typographia paranda institutam consultationem observavimus in *Protoc. d. 17 Sept. a. 1640*, qua nempe effectum est, invocanda esse S. R. Mæis subsidia, *at erbålla en Tryckare och hans requisita, tbyförutban Academien nu icke länger vara kan, tå mången kan hafva lust sigb disputando exercera, och Theses genom trycket utgåå låtba. Tberboos vill och vara, att hvad Decretum publicum Senatus Academici är, och anslåås skall, borde tryckias, sådant nu Notarius Academiæ, (effter som Tryckaren eij är att bekomma) calamo gibra måste, tbet eij länge så blifua kan, belst medhan Notarius eij är förvisat om någon förre löön, än på hans person och officium på Staten fördt år, neml 75 Dal. (Salarium Typographi ei interim concessum fuisse ex *Protoc. Conf. d. 26 Junii 641* didicimus.) *Elieft och kan inthet böras til andre losli-

runt, ut Typographus, cui & S. R. M. annuum salarium 100 thal. arg. assignaverat, typis ceterisque ad officinam suata necessariis rebus probe instructus, quamprimum fieri posset, sedes suas hic figeret; quibus consiliis optatus demum respondebat eventus, cum, biennio ab Academia condita nondum transacto, primus ad artem suam Aboæ exercendam Holmia adventaret PETRUS WALD, (*) qui & Upsaliæ & Arosiæ

ge ortber huadb bår hafves för bänder, medhan det icke genom Trycket är utgångit och publicerat. Quibus æquis suis desiderijs haud ita multo post addiderunt: at de tillijka bekomma måtte en Pappersquarn bår när Stadben, hvilken förutban trycket icke så låtzeligen sin fortgång vinna kan. (Cit. Litt. Conf. ad III. P. BRAHE d. 20 Junii 1641 datas;) qualem vero molam, Academiæ propriam, Acta sequentium annorum haud commemorant.

- *) Faciunt *Acta Recloratus* a. 1660 — 1661 copiam pacti, quod jam d. 12 Aug. a. 1641 de administranda Typographia Academica cum Prof. ESCHILLO PETRÆO & ERICO ACHRELIO Holmiæ inierat desideratus Typographus, ejus verbo tenus transcriptum exemplar hic sistimus:

Afhandling medh M. Peer Erichsfon Wald, om Boktryckare Embetet i Abo.

1. Tillfåijes honom på Consistorii Academici vägnar frijbet för all Stadzens tunga och besvär, såsom Ubsala Academie Boktryckare nuטר.

rosiæ jampridem egregia industriæ suæ tirocinia posuerat, quam & hic variis excusis litterarum monumentis

2. Att honom gifves för hvart ark gemeen skriff, som Profesores och Studiosi låta tryckia, 6 mark hvitt Mynt. Rectoris Patenter och Intimationer skall han tryckia utan betalningh.

3. Skall slikt göras, at han årligen sitt Deputat och Stipendium blifver mächtig, såsom det i Staten finnes, neml. 100 Dal. hvitt Mynt.

4. Skall han blifva försörgd med nödortfftig buusrum.

5. Skall honom bijsånd göras till at betala frachten på han till Åbo förreeser med trycket och sijne saker.

Håremot lofuar och tillseijer han oss:

10 Sigb vilia hte Boktryckiare ämbete i Åbo flitligen idka och drifva, utan försummelse och oppehåld hvur och en sitt arbete väl igenlefrera; dock flyendes allt otidigt arbete, som är under Predikan och Gudstiensten om Söndogar och stora Helgedagar.

20 Skall han vara förpligttad lefveresa try Correctuur.

30 Skall han icke understå sigb at tryckia någon skriff eller book, som icke tillhörende af Facultatis Decano är öfversedd och låfgifvit att henne tryckia; derföre skall Booktryckiaren, när honom något till at tryckias tilbiudes, förvågra sigb något begynna för, än han ser för sigb Decani Zedel

mentis, per decennium & quod excurrit, probatam
fecit, donec a. 1653 vitam cum morte commutaret;
Cujus

4:o Skall han vara förpliktadt vara i Åbo tillstådes i
nästkommande vår d. 1 Maj, besvandes med sig dbe
skriffter eller typos. som boos PETER VON SELAU äro
bestelte, samt med Press och dess tillbehör, dock för
betalning, som Wij derom kunna förlijkas.

5:o Skall han ingen Mester Suen antaga utan Recto-
ris vetenskap; Skall och icke förvägra sig antaga Läro-
drengrar af landsens ungdom.

Datum Stockholm d. 12 Aug. 1641.

Tbetta afbandlat vara på begge siidor vitnar jagh

ESCHILLUS PETRÆUS,

ERICUS Danielis ACHRELIUS.

Ab. Pastor.

PEDER WALD

Booktryckare.

Ipsum ex tenore contractus allati, vere anni sequentis
incunte, Aboam appulisse, Consistoriumque Acad. ei &
idonea domicilia, & quæ reliqua ad apparatus typo-
graphicum commode instruendum maxime necessaria e-
rant, studiose comparasse, testantur *Protocollo Consistorii*
dd. 4 Maji, 6 & 10 Aug. 2 Nov. a. 1642 &c. &c.
Laborabat vero tum res Academiæ nummaria tanta dif-
ficultate, ut & primis his, quamquam modicis fatis, in
novam Typographiam collocandis impensis male suffice-
ret; cujus inopiæ testimonium assatim perhibent sequen-
tia, ex *Protoc. d. 6 Aug.* nominati anni huc translata;
Emedan at bår felar 85 R:dl. builka Skriffgjutaren i

Cujus viri de re nostra typographica & instituen-
da & persequenda haud exigua merita aliis Historiæ
nostræ

Stockholm PETTER V. SELAU hafua böör för åtskilliga
stylar, som han af nyjo gutit hafuer, och Academien
nu i bostigbet intbet bassuer penningar, huarmedb the
85 R:dl. kunna betalas; bleff enbälleligen a Reverendis.
D:no Episcopo & ProCancellario och samtelige Asses-
soribus in Consist. Eccles. här beslutit, att Consistorium
Eccles. lånar till Acad. aff sine bötbes penningar så
mycket som där finnes; och om sedban något feelade,
skall Oeconomus Templi Dn. Clandius Christophori för-
streckia af Kyrckiones egna penningar så mycket, at den-
ne summa 85 R:dl. utbi Käpp. penningar blifuer erlagt,
och framdeles medb snaraste igen till Kyrckian betalas
skall. — Sublevaverat hancce Ærarii Acad. egeitatem
quodammodo etiam S. R. M:is in novam Typographiam
munificentia; attamea curia adeo & exigua erat pri-
mam allatorum typorum supellex, ut ulibus Acade-
mie haudquaquam sufficeret, quam ob causam Rector
(Theol. Prof. M. Sv. VIGELIUS) d. 2 Nov. 1642 hæc Se-
nati Academico penitus cognoscenda detulit: Alder-
standb Trycket, som hijt öfver nu i höst ankommet är,
förslår ganska ringa, ty man icke öfuer halst ark af
enbanda Stylo i sänder kan uppläggia, befrågar sigb
Rector Magnificus om Senatus kan betenckia någon we-
del, huarigenom det kunde något förmebras? Deropå
blef svarat: At emedan H. K. M:t nu nyligen dertil
en påst försträckt och gifuit hafuer, (Summam doni hi-
jus Regii ignoramus?) synes icke rådeligit H. K. M:t
ytterlighare så snart therom bemöda, synnerligen i then-
ne för besuårlige Krijgstijden; men effter någon tids